

Nemzeti Társalkodó

December 2dik napján 1854

F E L E L E T

Ezen másod évbéli 8dik 's 9ik számok alatti Nemzeti Társalkodóba megjelent Politicai Utopismusra.—

Az emberek jussaikra nézve egyenlőknek születnek: Ezen igazságot, — minél az emberiségre jótékonyabb egy sincsen, 's valahol annak létesítése iránt munkások voltak a' társasági rendszabályok, mindenütt boldogító következményei kitűnők lettek; — nem csak az én nézetem, de az enyimet mind a' kor, s' ebből folyó tapasztalás, mind az értelmi világosodásnál fogva tán megelőzött, 's az emberek fejletlenebb száma közti igen közönséges saját érdeket tekintő önhaszon kereseten felyül hatolt emberek nézetei, már mi előtt a' kereszténység jóltévő tudományja ezen igazságot tárgyazó előítéleteket (praejudiciumokat) legyőzve, az emberi jussak megbecsüllését közhasználatba hozta volna — pártoltak. — Igaz ugyan, mint a' Politicai Utopismus szerkeztetője állítja, hogy az emberek bizonyos természeti ado-

mányoknál, vagy fogyatkozásoknál fogva nem egyaránt méltándják magokat mások' bizodalimára — szeretetére — és a' mások általi megbecsültetésre, de mind ezek csak történetes különbségek, mi szerént ezekből teljességgel Logice azt nem következtethetni, hogy tehát némellyek több jussal birnának mint mások; mert minden épen született ember magával hozza azon tehetségeket, miknél fogva magát a' csak most idézett kül, 's egyébiránt is különböző körülállások okozta jól léételre érdemesítheti. De ily érdekes igasságot, hogy t. i: az emberek jussaikra nézve egyenlőknek születnek nem is lehet csupán tapasztalási adatokon alapítani, vagy annak valóságát elrontani, — Fentebb, okosságból vett erősségeket kell mellette vagy ellene felhozni, mert ezen fontos jus merőbe okos természetünkbe gyökerezik. Egyenlők jussaikra nézve az emberek azért; mert mindnyájon részessei az okosságnak, 's mindnyájon egy erkölcsi czél felé kell hogy törekedjenek, ha szinte fejlettségek 's más külső viszonyokhoz képepest különböző úton is. Ezen az emberi nemmel egy koros igasságnak eltagadása, nékem igen is különösnek tetszik — főként jelenleg midőn már, egy tökéletesebb polgári alkotmánnyal bíró nemzeteknél ezen emberi természetünkbe gyökerező júsna elismeréséből, 's a' polgári alkotmányok ezen elv szerénti rendeléséből — azon nemzetek virágzó állásába, jótékony következményei a' Politicai Uto-

pismus szerkeztetője előtt is eléggé isméretesek lehetnek, 's hiszem, hogy vagynak is. Ennek el nem ismerését Spinozának az emberiséget állatok sorába sújlesztő azon veszélyes állitmánya sarjadékának nézem, mi szerént ő megállitva az erősebbi just, (jus fortioris) azt tartotta „mint a' nagyobb halak elnyelik a' kisebbeket, 's mint a' vadonak vérengező állati jól lakás gyönyörét éldellik a' gyengébbek halálával: így az eszesebb, hatalmasabb, szóval a' természet több adományinak birtokában lévő emberek a' kevesebb természeti ajándékal bírókat — a' kevésbé erőseket elnyomhatják.“ De ha ezen állitmány megálhatna, hová lenne akkor, kérdem a' Politicai Utopismus szerkeztetőjétől? köz emberi méltóságunkat védő azon elv, mi szerint egy embert is nem lehet, 's nem kell nézni, mint csúpa eszközt, hanem úgy is mint célt; mert ekkor a' hatalmasabb céljainak a' kevésbé erős, mint e' szerént kevesebb jussal is bíró merőbe eszközévé válna, 's a' Politicai Utopismus szerkeztetője azon véleményye szerént, minél fogva a' Természettől több jókat bíró, vagy kedvezőbb körülállások között lévő emberek több jussal is bírnak = igazságtalanság nélkül válhatna is. Egy éppen ily nyomós személyességünket közletről érdeklő igazság ez is: minden emberek szabadoknak születnek, mit a' Politicai Utopismus szerkeztetője fentebb idéztem azon fontos sze-

mélyességünkbe gyökerező igazsággal együtt, hogy az emberek jussaikra nézve egyenlőknek születnek — aaptalan állitmánynak vélvén — tagad. Minél fogva én a' szabadság azon meghatározását is, mit a' Politicai Utopismus szerkeztetője állit, hogy az „azon tehetségbe állana, mi mindent megtehet, valami a' hasznos, és szükséges törvényeknek ellenére nincsen“ — hijjánynosnak nézem — és a' szabadságot állatom azon okos akaratba, mely esmervén az okosság szabta erkölcsi törvényeket; azon törvényekkel egyező vagy ellenkező tettbe mutatkozik; 's éppen innen van az erény és vétek, a' jó, és rossz, minthogy az akarat tetszése szerént az idézett módon, jó vagy rossz tettekbe mutathatja ki magát; de ezen különbség, ha megálhatna a' szabadtságnak a' Politicai Utopismus szerkeztetője által tett. meghatározása, — nem lehetne; úgy de ezen különbség létez; mert látjuk, hogy a' világon van jó és rossz erény, és vétek; következőleg a' Politicai Utopismus szerkeztetőjének a' szabadságroli definitioja félszeg. Es már a' szabadtságnak, éppen ezen közelebbbröli meghatározásán alapitom én azon elvet „minden emberek szabadoknak születnek“ — erkölcsiek tehát az okok, melyek ezen igazság mellett bizonyitanak, nem lehet azért csupán külső tapasztalási erősségeket ellene felsorozni, miket a' Politicai Utopismus szerkeztetője öt pontok alatt, az embert jobbadán csupa fizikai lénynek tekintvén — felhoz, ezen pon-

tok hosszas vizsgálatába nem ereszkedem: mert ezekből különösen a' negyedik pontig, nem csak az jön ki, hogy az emberek szabadon nem szülehetnek, de az is, hogy soha szabadok sem lehetnek. Igaz az, hogy az ember nem független a' kül természettől, de azért nem következik, hogy erkölcsileg szabad ne lehessen, mit, hogy lehet, annyival bátrabban pártolok, mivel a' természet adta maga az emberbe a' szabadság kiolthatlan szomját, minél fogva külső-képp is magát a' lehetőségig szabad állásba tenni, 's a' dolgok ellenséges befolyása ellen biztosítani ohajtja; egyébaránt is a' Politicai Utopismus szerkeztetője által felhozott három elsőbb pontokat csak egynek ítélem; mert azokba természet törvénye, gondviselés törvénye két pont alatt jönnek elé, mit én egynek ítélek — ide jön — a' harmadik pont alatti szívünkbe oltott erkölcsi törvény, mely a' Politicai Utopismus szabadság ellen felsorozott erősségei közt, hasonlólag külön helyet a' 5dik pont alattit — foglal: — Úgy de mi oltotta ezt szívünkbe? ezt is a' természet; mely három pont e' szerént együvé esvén, Logikai osztály elleni hiba van benne. A' mi a' 4ik pontot illeti fel van hozva a' szabadságra nézve ellen erősségnek a' szülék tettség szerénti akaratja: igaz hogy a' szüléknek hatalmába vagynak az emberi sarjadékok, de nem határtalan hatalmába; mert tudjuk, hogy jelenleg; nem csak a' civilizationak magosb fokán álló nemzeteknél, de mind

azoknál, hova a' kereszténység tisztább vagy homályosb világa el hatolt — a' gyermekek kitétele, 's más illy nemi embert gyalázó gyermekekkel bánás tilos; de csak akkor is foly be inkább határozólag, vagy mint a' Politicai Utopismus szerkeztetője állítja tetszés szeréntileg a' szülési akarat a' gyermekekre, midőn ezekbe, nem hogy a' szabadságot szomjuzó magosb tehetségek felébredve, annyival inkább kifejtődve lennének; de még állatiságokra tartozó testi eszközeik is az élet folytatására tehetetlenek, midőn tehát az ő akaratjok a' szülési akarattal öszveesik (coincidál). Az 5dik pont alatti ellen erősség is igen messze van vive; mert bár bírjon valaki, mint Politicai Utopismus szerkeztetője állítja több lelki, 's testi erővel, mintegy más, de azért ezen több erővel bírónak nincsen jussa őt szabadságától megfosztani; mert az által ismét csak az erősebbi jog pártolódnék; egyébaránt benne is mint személybe megvannak, és meg is kell lenni azon tehetségeknek, minél fogva azoknak helyes gyakorlata által az említett erőknék birtokába teheti magát. Én továbbá sem azon állást, mi szerént egy ember az emberi társaságtól külön valami vadonba vagy szigetbe izolálva lenne, mibe tartaná csupán szabadnak a' Politicai Utopismus szerkeztetője az embert, ha annak vadjait hatalma alá hajtathná, sem azon állapotot, mi szerént az emberek, mint a' vadak szerte szélyel minden polgári alkotmány nélkül élnének,

éppen nem tartom, 's nem is tudom a' Political Utopismus szerkeztetője véleménnyé szerént oly értelembé divatozónak, mintha abba állana a' természeti állapot, de sőt az oly állapotat éppen természet felettinek itélem; mert azon állapotból, ha létezett is az valaha, hogy az emberek valamelly természeti ingertől ösztönözve, ki lépni ohajtottak — bizonyítja az, hogy már ma polgári társaságok vagynak. A' Polgári társaságok' eredetét pedig nem csak azon ok következésinek tartom, hogy az ember erejét több véle egyenmű valókkal egyesítve — ellenkezője akaratjának ellénébe nagyobb hatalmat állítson, lehet ez' is egy ok, de mint a' Polgári társaságoknak kettős Célja, a' bátorság, és a' boldogság mutatják az említetten kívül még sok több okoknak kellett befolyjni a' Polgári társaságok' születésekre. Társaságba lépéskor minden ember áldozott fel ugyan a' maga azelőtti szabadságából valamit, midőn több vele, egy nemű valókkal olyatén viszonyba jött, mi szerént azoknak közakarattok a' meg nem egyezés esetébe határozolag, foljon be az' ő egyes akaratjára, — de ezt is azért tette, hogy más felől annyival több szabadságot nyerjen — Nem lehet tehát, mint a' Political Utopismus szerkeztetője követeli, hogy a' Polgári alkotványok elmelőzve az' egyes tagok' szabadsága' biztosítását — csak a' köz szabadságra fordítsák figyelmeket, nem; mert a' Polgári társaságnak az egyes tagok lévén alkotó részei — ha

az egyesek nem szabadok, képzelhetlen, a' köz jóllét, a' közszabadság; 's csupán azon egy esetben történhet meg valamely egyes tagnak szabadsága meggyengítése, midőn az' egyes saját érdeke az' egésznek jól létével, szabadságával jőne homlok ellenbe. Ennél fogva tehát azon elvet-is, mit a' Politicai Utopismus Szerkeztetője a' Polgári alkotmányok' külömbségére nézve követel mintha t. i. az' azok közti külömbség úgy született volna, hogy azon társasági tag, kinek akaratja a' több szövetkezettek' akaratjával ellentételbe van, tartozik saját akaratját a' köz határozatba, vagy több szövetkezettek akaratjának, (Democratia) vagy a' szövetkezettek száma közüli, néhány okosabbak' akaratjának (Aristocrátia) — vagy pedig egy legokosabb akaratjának (monárchia) alá rendelni, — nem pártolom; hanem a' Polgári alkotmányok közti külömbség eredetét, alapul téve a' Polgárok' különkénti szabadságának a' lehetőségig való biztosítását, azon elvbe létezni találom; mi szerént a' Polgári társaságok alapításakor a' részvényes tagok' köz akaratja abba nyilvánkozott ki, hogy azon hatalmat, mellyel azon társasági testület, a' különkénti erők' ösvetételénél fogva bir — vagy a' társaságot alkotó tagok' egyeteme, — vagy hogy azokból kevesebb, vagy több számú választottak; — vagy pedig egy gyakorolja, — a' társasági testület megtartva magának mindenik esetben több vagy kevesebb jusok gyakorolhatását. — Ezen pol-

gári alkotmányok között, mellyik a' legjobb
 abba hosszason nem ereszkedem: jó mindaz,
 mellybe az' emberi jussak becsültetnek, 's
 mellynek irányzata az' hogy a' polgárok
 rendeltetések czéljához minél inkább közeli-
 tsenek — e' pedig, ha nincs szabadság Chi-
 méra; mert bilincsek közt nyögő testben a'
 szoros test, és Lélek közti viszonynál fogva
 Szabad Lelket képzelné nem lehet. És már
 ezen szem pontból tekintve a' Polgári alkot-
 mányokat a' Politicai Utopismus Szerkez-
 tetőjével ellenkezőleg azt állítom, hogy egy
 polgári alkotmány fenn állása is nem vesze-
 delmeztetik az' egyes tagok' saját akaratjuk
 kijelentése által — az' egészszet tárgyazó dol-
 gok folyásába, a' közjót előmozdító tervek
 kidolgozásába; sőt inkább a' társasági létel'
 szükségének fentebb idézett elve szeréntj ép-
 pen biztosítatik. „Felhossa a' Politicai Utop.
 szerkeztetője a' polgári alkotmányokra néz-
 ve, hogy azok csak annyiba jók, mennyibe
 azokba a' tartosság' elve megvagyon; de mi-
 vel, minden polgári Alkotmányoknak meg-
 vagnak a' magok fogyatkozásai, kárai, ezek
 azoknak állandóságát akadályozzák, tehát a'
 társaságoknak törekedni kell azon károk-
 kevesítésén, és ha nem lehetne, békével kell
 a' fogyatkozásokat tűrni, felhossa az' embe-
 ri minden dolgokba létező hijjányokat mik
 miatt tökéletes emberi miv nem lehet.“ Itt
 csak ezen kitételre kívánom Feleletemet meg-
 tenni — „békével kell tűrni.“ — Igaz, hogy
 az' emberi minden dolgok telyesek' hijjá-

nyokkal, 's azokba tökéletességet reménylni nem lehet, de azért még is megmaradhat bennünk, 's megis kell maradni a' tökéletesebbre töreksző iparnak; mert éppen ezen tökéletesebbet szomjuzó vágy, mely Lelkünk' legfőbb tulajdona, és annak halhatatlanságát oly' világosan bizonyítja, 's érezteti velünk; — oka az' előhaladási nemes ösztönnek, mely tán egyedül emel minket felül minden állaton, 's túl annyira, hogy biztoson reménylhetjük Lelkünk egykori csudálatos erőre fejlődő hatalmát; és éppen ezen nemes ösztön fog minket felmenteni azon hibától, miszerént azt képzelve, hogy jelenleg hijjányos körülállásink olyak, mi-ken segíteni emberi erőnk elégtelen — tehát munkátlanul nézzük azoknak folyását; és így sokszor a' mi segíteni hatalmunkba állana is, azt hivén, hogy erőnk fölötti, és nem is minket tárgyazo, elmulatjuk, = 's ez' által kötelességünknek eleget nem teszünk; mert az embernek kötelessége semmit el nem mulatni, mindent megtenni; mi tenni való. A' mi illeti a' Mechanicából vett azon hasonlatosságot, mit az' emberi minden munkák' tökéletességbeli fogyatkozására nézve felhoz a' Politicai Utopismus' szerkeztetője — ott a' maschinák' legfőbb tulajdoni közt említetik, a' „tartosság, és a' forgásbeli egyenlőség mely utolsót a' részek' surlódása, mit pedig egészszen ki irtani nem lehet — akadályoz: így nem lehet kiirtani a' polgári alkotmányokbeli surlódásokat, mik annak

fennállására veszélyesen folynak be;“ — de a' maschinák' főbb tulajdoni közt el van halgatva az, mi szerént azok annál jobbak, ha kevesebb idő alatt, vagy kisebb erővel többet visznek véghez: Így a' Polgári alkotmányok' szerkeztetésébe is azok a' legjobb rendszabályok, miknek erejeknél fogva a' polgárok mentől rövidebb úton, 's kisebb erő feszülettel közelíthetnek a' célhoz. A' surlodásnak (frictionnak) vagynak az' igaz kárai a' maschinákba, de hasznai is szembe tűnők; mert ha e' nem lenne, ugy a' Politicai Utopismus szerkeztetője által többször említett, de általam egészszen elhalgatott, 's halgató szél, vagy víz hajtotta, de bár gőz feszítette malomnak is semmi kárait, vagy hasznait fel nem fedezhetnék; mert surlodás' nélkül semmi mechanikai munkák nem készülhetnének — így tehát, ha lehetne is ki irtani a' Surlodást — de annak kiirtásából születendő károk azt nekünk meg nem engednék: így van ez a' társaságba is, surlodás, nem csak egytársaság tagjai közti — de idegen nemzetekkeli kölcsönös surlodás nélkül, okosan egy polgári alkotmány is a' nemzet boldogságára nem munkálodhatik — nem számolhat — ezen szót azon értelembé véve t. i. — melyben használtatik, melybe tehát venni kell, 's nem értve azon ellenséges öszvecsapásokat, ugyan azon társaság tagjaihoz illetlen fondorkodásokat, hanem értve tudományos, 's művészi tekintetből egy mássali kölcsönös társalkodásokat. A'

többeket, melyek magok általis szembe tűnők elhalgatva — a' mi illeti a' Politicai, Utopismus szerkeztetője által felállított azon elvet, „hogy egynép, és egy individuum csak annyiba szabad, mennyibe magát szabadnak hiszi — és nem kíván szabadabb lenni, mint a' mennyibe szabad“ 's a' t. — Erre nézve azt felelem, hogy ámbár a' Szabadság' vágya Lelkünk nemesebb tehetségi közé tartozván — csak azon tehetségek fejlődésivel ébred fel tisztábban; 's annál fogva csak is inkább a' műveltség' magasb fokán álló nemzetek mérhetik meg inkább, szabadságok' mennyiségét; mindazáltal merem állítani, hogy nincs oly fejletlen, 's kemény zsarnokság alatt sorvadó társasági testület, mely kedvetlen helyzetét ha nem is oly' tisztán, mint egy művelt — azon maga erőltetése ellenére is, mi szerént nyomorult állását felejteni kívánna, — ne érezze; és hogy szabadságát nem eszközli, annak is oka fejlődési hijjánnya, 's abból folyó kül erőtlensége; — de hogy mind e' mellet is, magát, terhelő zsarnokjai nehéz járma ellen biztosítani kívánja — eléggé bizonyítják azon csak nem minden napi adatok, mik szerént az illetén társasági testületeket is — itt ott bel zendülések háborítják. —

Emlitetnek utoljára a' Politicai Utopismus' szerkeztetője által a' Polgári alkotmányok tartosságát akadályozó káros ujjítások, mint a' Keresztényi kötelességgel is ellenkezők. A' fogyatkozásokkal telyes régiek mel-

letti makacs megmaradás éppen mint a' szükségtelen ujjitmányok egyaránt károsok lehetnek, — de azért lehetnek 's vagynak hasznos ujjítások is, mik közül többek, hogy már is sikerültek', sokakat tudnék elő sorozni; nem lehet tehát ezeket oly névvel bélyegezni, mintha azok ön hasznot előmozdító saját érdekek' szüleményi lennének; nem is lehet oly szempontból nézni — mintha azoknak kevélység lenne mindenkor kútfejek; mert igen sokszor köz emberi jóllétet munkáló nemes érzésből veszik haszon vágytól tiszta eredeteket: — sőt merem állítani, hogy éppen azok, kik a' káros régiek mellett oly' tüzesen harcolnak — azt saját érdekek' tekintetéből, vagy azon kevélységből teszik, mi szerént mások jó találmányát, bár győzve legyenek is annak igazságáról — köz hasznuságáról, mint nem magokét visszavetik, azt sem lehet állítani, „hogy a' Keresztényi kötelességgel öszve nem férhetnének a' hasznos ujjitmányok, és hogy a' Kereszténynek a' jelen életbeli dolgokat folyini kell hagyni — a' mint folyiak, néki a' jövőbe kell reményleni.“ Nem lehet állítani; mert a' Keresztény. Vallás, mint egészen emberi természetünkbe gyökerező, ezt seholt nem tiltya, — sőt maga a' Keresztény Vallás éppen egy volt a' maga kezdetébe az emberiséget boldogító leghasznosb, legszükségeseb ujjítások közül; és továbbá igaz, hogy halhatatlanságunk felől eléggé biztosítanak erkölcsi, 's más kül okaink — de az-

ért a' jövőért a' jelen életet használatlan elmellőzni nem lehet, sőt éppen az egy feltétel, hogy jelenleg életünket annyival inkább használni, czél irányosan rendelni igyekezzünk, — különben untalan csak a' jövőbe élve, a' jelent számba nem véve — a' lételre is nem méltánylanok magunkat.

Mi lehet becsesb, mi lehet inkább méltóságos az emberiségre nézve, mint ezen két, — nem csak alakjának külső egyféléségébe, de okos természetébe is gyökerező igasság: *hogy minden emberek jussaikra nézve egyenlőknek — minden emberek szabaddoknak születnek*, — melyeknek méltósága indított engem is feleletem megtételére, 's még is ezek is ellenségekre találnak; — de a' Gondviselés' bölcsessége ebbe is bámulandó; mert mint a' nap tiszta fényét a' kormos éjjek' homálya tünteti ki inkább: 's mint a' sudar pálmák, 's más ily nemű nagyra magosra tenyésző élőfák gyökereiket az idők vészes vihari rontásai között, 's ellenássák mélyebben, 's ez által lesznek százakat felyűl élő fákká: így az igasság világa derültebb fénybe az ellen vélemények közt tűnik-fel, — 's annak győző ereje a' megtámadokkali viadalba mutatja ki magát.

E. Cs. Szabó Lajos.

J á t t é k - S z í n.

Kolozsvárt october 4dik napján közkedvességben lévő színésznénk Dérynének utól-

szori felléptekor „Walburg éjszakája“ czimű regényes Melodráma adaték. Bár közönségünk előtt az ily nemű daraboknak keveset magában foglaló tartalma ösméretes: még is szeretett Dérynénkért szép számmal gyűlt egyben az ő sorsában igen résztvevő közönség: és valóban, ha nem is lett volna semmi gyönyörködtető abban, az ő jelenetei megfűszerezék az egészet, 's annál elevebben tünteték előnkbe azon hézagot; melyet ő az elhagyott Színész Társaságnál okozand, úgy azon fényt, melyet a' Kassán megjelenendőre árasztani fog. — Játék végén érdekes búcsut veve a' megilletődött nézőktől, örök háláját jelenté-menté magát aval, hogy kötelezése Kassára hívja. — Ha lehet őt hibáztatni távozásáért, nem azért kell, hogy innen megy: mert hiszem az adott szó minden becsület érzőt kötelez: hanem azért, mért lépe e' kötelezésre, tudva jól azt: hogy ez által oly Színész Társaságot hagyánd-el, mellynek alkotásában több derék társainak segéd kezeket nyujta, 's ennyire lett mivelésében ezen dicső Intézetnek ő is szép szorgalmával munkás vala: olly Társasághoz megy. által, melly a' Honművész szerint (hitelt adhatni-e?) gyengélkedő lábon áll. — Hanem e' már mind késő, ő elment, nincs egyéb hátra, mint néki jó utat, Színészeinknek pedig kettőztetett szorgalmat kívánni, hogy az ő nem létét bár némü némü részben pótolhassák.

A' szüret nagy részét itten létezett U-

rainknak honnokba szállitván, itt lakó Polgártársainkat is elfoglalván — közönségünk általi látogatása a' színháznak e' bérletben mérsekeltebb vala: noha ez időszakban előadott darabok közül néhányak nagyobb számú nézőkre is lettek volna méltók mint: az Asshorni bánya öböl, Gróf Benyowszki, a' Helveta Család, Bronzfő, Sokat tudó című gyönyörködtető darabok, szorgalommal is adatván elé.

Különösen kitűnteték magokat Szentpéteri, Szerdahelyi, Udvarhelyi, Éder, Szilágyi közönségesen elismert érdemű Színészeink, az érzelő szerelmeseket jelesen, de több más szerepeket is jól képező Egressi, a' kaczer és szende szerepekben kitettző Kubayné.

Azon hír kezdé közönségünknek nem kevés öröme szárnyalni, hogy Székelyné asszonyság, ki már egy pár évvel ezelőtt a' Színpadról, édes emléket hagyva maga után, leszalla, arra újból fellépend. — A' közhir, 's egyszersmind vágyunknak tellyesülését folyó hónap November 1ső napján érők meg. Borzasztó éj a' Paluzzi Kastélyban című szomorú játék vala első fellépésére kihirdetve. Nagy számmal gyüle öszve közönségünk, mindenki alig győzé a' játék kezdetét, 's az érzékeny szerepekben különösön jeleskedő Székelynének kilépését várni, midőn végre megjelenvén, a' minden felől mutatkozott öröm jeléül zajos tapsal fogadtott. — (folytatása következik)